

Kerstverhalen 2021

Geen plaats!

In de velden van Efratha

Blinden schenkt het lieflijk licht

Kerstverhalen 2021

Geen plaats! (ds. J. de Kok).....	3
In de velden van Efratha (K.P. Hoogerwerf).....	12
Blinden schenkt het lieflijk licht (mevr. A. van der Hoek).....	16

Dit is een uitgave van de
Bond van Zondagsscholen
van de Gereformeerde
Gemeenten

www.bvzgg.nl

Geen plaats!

Kerstverhaal

Door ds. J. de Kok

Belgische vluchtelingen zoeken aan de Kloosterstraat in Bergen op Zoom een slaappleats

Foto: Beeldbank Gemeentearchief Bergen op Zoom

(Aan de verteller de keus de inleiding wel of niet weer te geven.)

Iedereen heeft wel eens van een vluchtelingenkamp gehoord. Denk bijvoorbeeld aan de vluchtelingenkampen met gevluchte Syriërs. Ze zijn uit hun land gevlucht voor een verschrikkelijke oorlog. Denk ook aan de duizenden vluchtelingen die nog steeds wanhopig de Middellandse Zee oversteken.

Wat minder bekend is het stukje geschiedenis in ons eigen land waar binnen korte tijd ook vluchtelingenkampen gebouwd moesten worden. Het was in 1914. De tijd van de Eerste Wereldoorlog. Zeker 1 miljoen Belgen vluchtten naar Nederland omdat ze heel bang waren voor de Duitsers. De Duitsers die zulke verschrikkelijke dingen deden. Het Belgische leger kon niet winnen van de Duitsers. Steeds verder moest het Belgische leger zich terugtrekken. In oktober 1914 hadden de Belgen zich teruggetrokken in Antwerpen. De Duitsers stuurden vliegtuigen met vreselijke bommen. Bijna alle mensen in de stad vluchtten voor hun leven. Van de 400.000 inwoners bleven er zo'n 10.000 achter in de stad. Vele tienduizenden Antwerpenaren vluchtten naar Nederland. Nederland ving de vluchtelingen gastvrij op. Maar de Belgen bleven maar komen. Er was niet genoeg plaats voor hen. Waar moesten de vluchtelingen heen?

“Hoe ver moeten we nog?”

Jopke keek omhoog naar het verbeterde gezicht van vader. Vader gaf geen antwoord meer. Ze had de vraag al zeker twintig keer gesteld deze dag. In het begin zei vader steeds dat het niet meer zo lang duurde. Maar ze geloofde het niet meer. Het werd trouwens al donker ook. Ze liet zich terugvallen in de kar, tegen haar jongere broertje Peerke. Ze had geprobeerd te slapen maar dat was onmogelijk omdat de kar zo verschrikkelijk hotste en botste over de klinkerweg. Telkens prikte er ook een punt van een grote doos in haar rug. De wielen van de kar kraakten en piepten. 't Was ook al een oud ding. Hij leek wel wat op de hondenkar van opa. Opa...!

Plotseling voelde ze weer het grote verdriet. Ze zag opa voor zich zoals ze hem voor het laatst gezien had. Toen ze het stille lichaam vanonder

het puin haalden. Opa was zo vreemd stil. Opa leefde niet meer. Tenminste, dat had moeder gezegd. Ze had geluisterd naar de verhalen van de grote mensen. Ze had hun ernstige gezichten gezien. Moeder had gehuild. Vader had heel bezorgd gekeken. Jopke wist het wel. Vader en moeder waren bang. En daarom was zij ook bang. Heel erg bang. Bang voor de vijand, de Duitsers. Bang voor hun vliegtuigen met die ellendige bommen...

Plotseling stopte de handkar waar Jopke inzat. Vader zette de trekstang omhoog en liep een stukje verder. Hij wenkte moeder. Samen stonden ze te fluisteren. In de verte zag Jopke een oude man en vrouw over de weg lopen. Allebei met een stok. Allebei een groot pak op hun rug. 't Zouden ook wel vluchtelingen zijn. Vader en moeder kwamen teruglopen. Moeder tilde Peerke uit de kar en wenkte dat ook Jopke uit de kar moest komen.

“We blijven hier vannacht,” zei vader, “ik ga daar bij die boerderij vragen of we in het hooi mogen slapen.”

Direct beende vader weg. Moeder rommelde wat in de handkar en haalde een stuk brood tevoorschijn. Even later vond ze ook een broodmes. Ze sneed een paar dikke plakken van het brood. Jopke kreeg een snee en Peerke ook.

Peerke was naar de kant van de weg gelopen. Hij had een tak van de grond geraapt en prikte ermee in het gras. Zijn veel te grote jas hing bijna tot op de grond. Jopke ging bij hem kijken. Plots hoorde ze in de verte woest geblaf van een hond. Het kwam bij de boerderij vandaan waar vader heengegaan was.

Niet veel later kwam vader terug. Hij keek bezorgd. Bezorgd en boos.

“Ze stuurden de hond op me af,” was het enige wat hij zei.

“En nu...?” vraagt moeder.

Vader tuurde peinzend in de verte. Plots was het of hij resoluut een beslissing nam. “We slapen hier. Langs de weg. Het is nu de vierde boerderij waar ik ben weggestuurd. Het wordt nacht. We zijn allemaal helemaal op...!”

Twee uur later lag Jopke op de vochtige grond. Peerke lag dicht tegen haar aan. Ook vader en moeder waren op de grond gaan liggen. Vader was eerst een uur lang bezig geweest om met een paar grote dekens een soort tent te maken. Daar moesten ze in slapen. Gelukkig regende het niet. Maar het waaide wel. En het was koud.

Jopke kon niet slapen. Gedachten flitsen door haar hoofd. Beelden van wat ze allemaal gezien heeft de laatste dagen. Gisteren waren ze vertrokken uit Antwerpen. Voor de laatste keer had ze naar haar huis gekeken. Zou ze het ooit terugzien? Er vielen bommen. Wat bommen precies waren, wist ze niet goed. Wel wist ze dat ze door vliegtuigen gebracht werden. Duitse vliegtuigen. Ze wist dat de bommen ontzaggelijke dreunen maakten waar huizen en gebouwen van instortten. Ze wist ook dat een bom het huis van opa kapot had gemaakt. En dat opa niet meer leefde.

Wat was er veel gebeurd de laatste dagen. Het buitelde door haar hoofd. Dan weer was ze in gedachten op het station van Antwerpen. Weer kreeg ze het gevoel geen adem meer te kunnen halen. Hetzelfde gevoel als in de volgepropte treincoupé. Ze herinnerde zich nog het moment dat ze uitstapten in Roosendaal. Weer zag ze de straten van de stad voor zich. Overal mensen. Ze lagen zelfs midden op straat tussen hun bezittingen die ze nog mee hadden weten te nemen.

In de stad was geen plaats voor hen. Vader had een handkar gekocht. Het was al een oud ding. 't Kraakte en piepte aan alle kanten. Peerke mocht al direct in de wagen. Peerke was nog maar vier. Zij moest lopen tot ze niet meer kon en er op iedere hiel een grote blaas was gekomen. Moeder had erop aangedrongen bij vader dat ook zij in de kar mocht. Daarna waren ze door twee dorpen gekomen. Overal mensen. Ook daar lagen ze op straat. Alle huizen waren vol. Telkens hadden vader en moeder gevraagd of ze een plaats voor hen hadden. Het antwoord was overal hetzelfde. Nee!

Ze hadden van een vriendelijke vrouw soep gekregen. Een bakker deelde gratis brood uit. Toen ze het tweede dorp uitliepen, was vader een dwarsweg ingeslagen. De meeste mensen liepen rechtdoor. Moeder had gevraagd waar hij heen wilde. Hij had het over Zeeland.

Jopke hoorde vader snurken. Moeder draaide zich op haar zij. Ze hoorde het geluid van houten kralen die elkaar raakten. Ze bad vast haar rozenkrans. Haar vermoeden werd bevestigd toen ze haar moeder stil haar gebedjes hoorde mompelen.

Bidden... Jopke wist het niet goed. Waarom zou ze bidden? Ze had gebeden toen de bommen vielen. Ze had gebeden toen ze onderweg waren of er ergens een plaatsje voor hen was. Maar het leek wel of er helemaal geen God was. Bidden hielp niet, hield ze zichzelf voor. God kon toch alles? Waarom was het dan wél oorlog in haar land en hier in Nederland niet? Jopke zuchtte. Ze vond het moeilijk. Heel moeilijk. Uiteindelijk viel Jopke in een onrustige slaap.

't Was nog donker toen ze wakker werd. Waarom was ze wakker geworden? Een plotselinge windvlaag deed de deken, die als tent diende, opwaaien. Plotseling lagen ze in de buitenlucht. Ze hoorde vader druk bezig. Al mompelend probeerde hij de deken weer vast te maken. Het lukte blijkbaar niet. Bij een volgende harde windvlaag schoot de deken uit vaders hand. Peerke werd nu ook wakker. Een uur later vertrokken ze. Moeder had het laatste stuk brood verdeeld. Vader wilde niet. "De kinderen hebben het harder nodig," had hij gezegd terwijl hij met een bezorgde blik naar Jopke en Peerke keek.

Alle spullen waren weer in de handkar gestopt. Jopke moest lopen. Haar voeten deden pijn. De blaren van gisteren waren open gegaan. Vader liet zich niet vermurwen. "Jij bent veel te zwaar op die kar," had hij gezegd. Daar gingen ze weer. Waarheen? Er was immers toch geen plaats voor hen. Zou ze nog één keer bidden terwijl ze liep? Ze deed het niet. God hoorde haar immers toch niet. Anders hadden ze gisteren wel in het hooi mogen slapen.

De dag verliep zoals de vorige dag. Koud en vermoeiend. Het enige verschil met gisteren was dat hier niet zoveel vluchtelingen liepen. Af en toe werden ze ingehaald door mensen. Maar ook zij haalden mensen in. Zo even nog. Een landgenoot stond beteuterd te kijken bij zijn grote boerenkar waar de as van doormidden gebroken was. Niet verwonderlijk

ook. De kar was afgeladen met enorm veel spullen. Heel even stonden ze stil, wensten hun landgenoten sterkte en liepen verder.

Af en toe ging moeder even stilstaan. Ze hield haar hand in haar zij en had een pijnlijke trek op haar gezicht. Vader keek bezorgd.

“Nog even volhouden, moeke,” probeerde hij haar moed in te spreken, “volgens mij zie ik in de verte de eerste Zeeuwse hoeven al!”

Jopke keek in de verte. Inderdaad zag ze verderop een oranje dak boven een dijk uitsteken. Toch duurde het nog meer dan een half uur voordat vader het erf opliep. Vier minuten later kwam hij alweer terug. Hoofdschuddend en terneergeslagen. Jopke begreep het al. Ook hier was geen plaats voor hen.

Na een lange dag begon de avond te vallen. Jopke had honger. Ook Peerke zeurde onophoudelijk om eten. Maar er was niks te eten. Jopke werd bang. Zou ze op een gegeven moment van de honger moeten sterven? Vader hield stil. Hij keek naar de lucht en daarna peinzend in de verte. Hij pakte Peerke uit de handkar en zette hem op de grond. 't Was precies hetzelfde als gisteren. Alleen sneed moeder tóen brood. Toen was er nog hoop dat ze misschien in het hooi mochten slapen. Nu niet. Zouden ze zonder eten onder een deken moeten liggen?

In de verte kwam een late wandelaar dichterbij. Over zijn schouder droeg hij een schep. Toen hij langs de handkar wilde lopen, bleef de man plots staan.

“Uit België?” klonk een rustige, vriendelijke stem. Vader en moeder knikten tegelijk.

“Gaat u hier slapen?” ging de vreemdeling verder. “Het zal wel moeten, meneer,” zei vader, “er is nergens plaats voor ons.” ‘Nergens?’ zei de vreemdeling. Toen was hij even stil. Hij dacht diep na en leek toen een beslissing te nemen. “Kom met mij mee,” zei hij plots, “die kant op”.

Het huisje van de vreemdeling was klein. Klein en vol. Zijn vrouw en hij hadden negen kinderen. Vier jongens en vijf meisjes. De jongens sliepen links op zolder, de meisjes rechts. Beneden was nog een piepklein slaapkamertje waar de man en de vrouw sliepen.

Jopke mocht bij de meiden slapen, Peerke bij de jongens. Vader en moeder sliepen in de woonkamer op de bank. O ja, en ze kregen eten. Heel veel eten. Aardappelen, bonen en een klein stukje spek. En griesmeelpudding na. Jopke had gegeten tot ze niet meer kon. Ze wist niet dat aardappelen en bonen zo lekker konden zijn.

't Was twee maanden later. Jopke was gewend geraakt aan haar nieuwe leventje. En toch ook weer niet. Ze verlangde telkens terug naar huis. Maar hun huis in Antwerpen was er niet meer. Vader was eind oktober teruggegaan naar Antwerpen om te kijken. Hij was teruggekomen en had moeder apart genomen. Toen ze terugkwamen uit de slaapkamer van Ome Leen en tante Kee, de mensen waar ze logeerden, had moeder rode ogen van het huilen. Vader had Jopke en Peerke geroepen. Met een brok in zijn keel had hij verteld dat hun halve straat in puin lag door de Duitse bommen. Voorlopig konden ze niet terug naar huis.

Ome Leen en tante Kee hadden diep nagedacht. Ze besloten dat de Belgische vluchtelingen mochten blijven tot vader een nieuw huis gevonden had in Antwerpen.

Nu was het 25 december. Kerstfeest...! De vier jongens en vijf meisjes, die voor Jopke en Peerke als broers en zussen waren geworden, waren door hun vader en moeder heel netjes aangekleed. De jongens hadden hun zondagse broeken aan, de meiden hun zondagse jurken. Ook hadden de meiden een hoed op. Jopke wist het al. Ze gingen naar de kerk. Dat deden ze iedere zondag. Zij gingen nooit mee naar de kerk. Vader had het uitgelegd. Ome Leen en zijn gezin was protestants. Zij waren katholiek. En er was hier geen katholieke kerk waar ze heen konden. Om mee te gaan naar de protestantse kerk zag vader niet zitten. Hij dacht dat de pastoor wel boos zou zijn als hij later zou horen dat ze bij de protestanten hadden gekerkt.

Jopke zag dat ome Leen zijn zondagse klompen aantrok. Keurig witgeschuurde klompen. Ze stonden prachtig onder zijn zwarte broek, vond Jopke. Plots had ze een ingeving.

“Mag ik ook een keer mee naar de kerk?” vroeg ze aan ome Leen. “Van mij wel,” zei ome Leen, “maar mag het van je vader?”

Vader die het haar hoorde vragen, dacht even na. Toen knikte hij. Tante Kee rommelde wat in de grote kast in de kamer. Ze haalde er een zwart hoedje uit. Dat gaf ze aan Jopke. Vlug zette ze het op haar hoofd. 't Hoedje was wel wat te groot, maar dat deerde niet. Even later stapte ze met ome Leen, tante Kee en de negen kinderen de winterse Zeeuwse vrieskou in, op weg naar de kerk.

Wat was het allemaal anders in deze kerk! Geen altaar. Geen beelden. Geen priester die de mis opdroeg. Alleen een preekstoel. Niet aan de zijkant, maar helemaal voorin. En op die preekstoel geen priester in een wit gewaad, maar een dominee in een lange zwarte jas. Ook het zingen was heel anders. Best wel mooi, vond Jopke. Maar 't mooiste kwam nog. Nee, ze begreep niet alles wat de dominee zei. Ze zou thuis nog wel eens aan tante Kee vragen wat de dominee precies bedoelde. Maar met rode wangen luisterde ze. Toen de dominee zijn preek begon zei hij heel hard "Geen plaats!" Toen wachtte hij heel lang voor hij verder ging. Hij vertelde hoe er geen plaats was voor het Kindje Jezus. Geen plaats in de herberg. Geen plaats in een huis. Ja... dat verhaal kende Jopke wel. In gedachten zag ze de kerststal voor zich die altijd in hun kerk werd gebouwd. Een stal met Jozef en Maria en het Kindje. Schaapjes, herdertjes, kaarsjes en dennennaalden. Maar nu luisterde Jopke naar de dominee alsof ze de kerstgeschiedenis nog nooit gehoord had. Wat zei de dominee nu? Geen plaats voor het Kind Jezus... in ons hart. "In uw hart niet, gemeente, in jouw hart niet, kinderen en ook in mijn hart niet. Geen plaats!"

Plots moest Jopke denken aan de stille landweg, toen ze op de vlucht waren uit Antwerpen. Ze geloofde niet meer dat God er was. En nu, hier in de kerk, begreep ze wat de dominee bedoelde. Geen plaats voor God, en ook niet voor Zijn Zoon, in háár hart.

Maar de dominee was nog niet klaar. Hij vertelde hoe God er Zelf voor zorgde dat er toch een plaats was voor het Kind. En dat God er zo ook Zelf voor kon zorgen dat er plaats kwam in mensenharten voor het Kind van Bethlehem.

Dat laatste vond Jopke heel moeilijk. Zou ome Leen er straks meer over kunnen vertellen? Toen ze na de kerkdienst terug liepen naar het huis van ome Leen, liep Jopke wat achteraan. De andere kinderen huppelden en sprongen door de vrieskou. Anderhalf uur stilzitten is ook niet niks. Jopke was in gedachten verzonken. Tante Kee keek achterom. Merkte ze dat er veel in haar omging?

“Kom eens hier, m’n kind,” zei tante Kee plots. Jopke ging naast haar lopen. “Begreep je wat de dominee zei?” Tante Kee’s blauwe ogen zochten liefdevol de hare.

Jopke zei een poosje niks. Toen vroeg ze: “Zou God ook plaats willen maken in mijn hart voor Zijn Zoon...?”

Door K.P. Hoogerwerf

In de velden van Efratha

Wat ziet het er mooi uit in de velden van Efratha! Het is hier echt zó ontzétend mooi! Een bergachtige omgeving in de buurt van het plaatsje Bethlehem en tegen de stad Jeruzalem aan met uitgestrekte glooiende en begroeide vlakten en berghellingen. Er zijn hier ook altijd wel herders te vinden die rondtrekken met hun schapen. Het doet zo mooi en zo vredig aan. Maar... is het hier ook wel zo vredig? Zullen we het vragen aan iemand die hier voorbijkomt? Er gaat juist een boer met zijn gereedschap naar het land. Als we vragen: "Meneer hoe is het hier? Het ziet er hier zo vredig uit! Is het hier vrede?" Wat zou hij dan zeggen? "Maar, weet u dat dan écht niet? Het is verschrikkelijk! 60 jaar geleden lagen de Romeinen voor de poorten van de stad Jeruzalem. Er is vreselijk hard gevochten! Onze jongens vochten als leeuwen! Maar het mocht niet baten. Ontzettend veel van onze mannen zijn gesneuveld. De tempel is verwoest. En overal lopen die gehate Romeinse soldaten nu al zoveel jaren. We betalen belasting aan de Romeinen en hebben er niets over te zeggen wat er met ons geld gebeurt". "Maar verwacht u nog vrede?" "Ja, zeker wel! Als de Messias komt, dan zal Hij zitten op de troon van David. En Hij zal de Romeinen verjagen!" "Maar.. heeft u geen Messias nodig voor uw eigen hart?" "Luister, ik ben een zoon van Abraham, dat begrijpt u toch wel?"

Het is echt mooi! Kijk maar! Hier liep lang geleden David als herdersjongen en hier heeft hij psalmen gedicht. Hier speelde hij op zijn harp en hij zong: "De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij doet mij nederliggen aan grazige weiden, Hij verkwikt mijn ziel. Al ging ik ook door het dal der schaduwen des doods, ik zal niet vrezen want Gij zijt met mij. Uw stok en Uw staf die vertroosten mij." Dit is het Bethlehem, het broodhuis waar Naomi en Elimelech hebben gewoond. Waar Machlon en Chijlon hebben gespeeld als jonge jongens. Hier heeft later Ruth de aren geraapt op de akkers van Boaz.

Zullen we eens kijken bij die herders die daar lopen? Wat zijn dat toch eenvoudige mannen. Ze hebben een ruwe mantel aan en een leren tas over hun schouder. In die tas zit soms gedroogd voedsel om dagen rond te kunnen zwerven. Brood, vijgen, olijven en... een slinger. Weet je het nog van David en de reus Goliath? David legde aan en trof hem dat hij dood neerviel. Verder hebben ze een knots, een houten knuppel om het roofdier mee te kunnen slaan. De staf gebruiken ze om de schapen bij elkaar te houden.

Er zijn veel wilde dieren: panters, jakhalzen, luipaarden en beren. Die grijpen graag zo'n schaap om hem te verscheuren en op te eten! De herder moet zorgen dat zijn schapen bij hem veilig zijn.

Het zijn geen herdersvorsten als Abram en Izak. Nee, ze zijn zeker niet rijk, maar juist heel arm. Eigenlijk zijn ze veracht en tellen ze niet mee. Iedereen haalt de neus voor hen op. Maar... als mensen je verachten en als de Heere van je afweet dan ben je tóch gelukkig.

De herders hebben alles wat ze nodig hebben om de schapen te beschermen. Toch drijven ze in de nacht graag de schapen in de schaapskooi. Een schaapskooi is een stenen omheining waar de roofdieren niet zomaar kunnen binnenklimmen. Als er geen schaapskooi is, houden ze met een vuur de roofdieren op afstand. En dat gaan ze doen, want het wordt al donker. Kijk, ze rapen overal stukken hout uit de struiken en maken een grote berg met brandhout. Dan pakt er één een vuursteen en niet lang daarna laaien de vlammen hoog op. Roofdieren zijn bang voor het vuur. Dat weten de herders.

Ook in deze nacht gaan de herders gewoon hun werk doen net als altijd. Ze houden de nachtwacht over hun kudde. Als het helemaal donker geworden is en de schapen rustig tegen elkaar aan liggen te slapen, zijn hun oren gespist. Ze horen elk geritsel in de struiken, elk geknerp van stenen op de weg, elk geluid van brekende takjes op het pad. En als het moet, staan ze echt direct klaar met hun knots of met hun slinger.

Wat kunnen die donkere nachten toch lang duren als je wakker moet blijven. Zou jij niet bang zijn als je weet dat de roofdieren echt in de buurt kunnen zijn en als je er niets van ziet? Nee hoor, de herders zijn niet bang. Ze warmen zich bij het vuur, want de nachten zijn heel koud. En, geloof maar dat ze best veel denken als de tijd zo lang duurt. Geloof maar dat de Heere deze mannen heeft laten zien dat ze een Messias, een Middelaar nodig hebben voor hun zonden. Daar verlangen ze naar want alleen dan zal het straks vrede zijn! Vrede in het hart en vrede met God.

Daar zitten de herders bij het vuur en de nacht duurt lang. Maar dán, ineens; een engel staat bij hen en de heerlijkheid van de Heere omschijnt hen! De heerlijkheid van God, dat is Gods heiligheid. Daar kunnen wij als zondige mensen niet voor bestaan. Die stoere herders vrezden; nu zijn ze ontzettend bang! Daar klinkt de stem van de engel: “Vreest niet! Weest niet bang! Ik verkondig u grote blijdschap die al de volke wezen zal. Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere in de stad Davids (dat is Bethlehem). En gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden en liggend in de kribbe.” En dan.. van stonde aan, direct daarna, is er een menigte van hemelse heirlegers. Duizenden hemelse engelen zingen midden in die donkere nacht: “Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.” Wat moet dat lied onvoorstelbaar mooi geklonken hebben! Zoals de engelen in de hemel kunnen zingen, zo mooi kunnen wij hier nóóit zingen... De herders staan daar nog steeds sprakeloos bij de vlammen van het vuur. Dan kijken ze elkaar aan. “Laat ons heengaan naar Bethlehem en laten we zien wat de Heere ons heeft verkondigd!” Wat ze nog nooit gedaan hebben, doen ze nu. Ze laten hun schapen zomaar in de steek. Daar zal de Heere voor zorgen. En ze gaan met haast! Ze snellen midden door de donkere nacht over de velden naar het plaatsje Bethlehem. En daar vinden ze Maria en Jozef en het Kindeke liggende in de kribbe. Daar vinden ze hun Koning, hun Vredevorst, hun Zaligmaker!

En overal vertellen ze wat ze gehoord en gezien hebben. Van de engel die sprak, van het engelenkoor dat zong en vooral van het Kindeke in de kribbe. Sommigen verwonderen zich over het verhaal. Maar de meeste mensen halen hun schouders op. O, herders die hebben wel vaker wat bijzonders, die moet je niet zo serieus nemen.

De Heere maakte deze herders schapen van Zijn kudde. Van die menigte die zalig worden zal. Vraag jij daar ook om! “Heere, wilt U mij ook Uw genade geven? Mag ik ook een schaapje van Uw kudde worden? Dan alleen zal het vrede zijn!”

“Zo zullen (ook) wij de schapen Uwer weide; in eeuwigheid Uw lof, Uw eer verbreiden...”

Door mevr. A. van der Hoek

Blinden schenkt het lieflijk licht

“Kan ik dat wel? Dat is toch veel te moeilijk? Eigenlijk is het zelfs onmogelijk. Ik wil wel, maar het kan niet. Ja, ik wil heel graag dat vader uit de gevangenis komt. Maar hoe kan ik daarvoor zorgen? Moeder is het een paar jaar terug al aan de koning gaan vragen, maar toen heeft de koning niet geluisterd. En nog steeds zit vader onschuldig in de gevangenis. Moet ik het nu aan de koning gaan vragen, of hij vader eruit wil halen? Maar hoe moet dat? De koning woont helemaal in Londen en daar ben ik nog nooit geweest. Hoe kan ik zo’n lange reis maken, terwijl ik de weg niet weet en bovendien blind ben? En als ik verdwaa! Ik ben zo bang om te verdwalen... En toch wil ik het doen. En toch zal ik het doen. O ja, vader is onschuldig en als de koning dat weet, dan zal hij vader vast wel vrijlaten. Ja, ik ga het toch proberen. Misschien zal de koning naar mij wel luisteren.”

Daar gaat Mary, samen met buurman Harrow, de lange reis naar Londen. De buurman kan wel goed zien en hij is vroeger wel eens eerder in Londen geweest. Wat fijn dat hij mee wil gaan! Hij brengt haar bij een aardige mevrouw, mevrouw Gaunt en gaat dan zelf weer terug naar huis. Mary blijft in Londen om met de koning te gaan praten. Mevrouw Gaunt zal haar verder de weg wel wijzen.

Het is avond. Mary en mevrouw Gaunt zitten aan tafel. “Zo, dus jij bent de dochter van John Bunyan. Hoe is het met je vader?” Mary slikt even en dan vertelt ze: “Hij zit nog steeds in de gevangenis en hij heeft echt niets verkeerd gedaan. Het is niet eerlijk.” Vriendelijk klinkt dan het antwoord: “Dat weet ik wel kind. Hij heeft alleen maar geprekeet in verschillende huizen. Ik heb ook weleens naar hem geluisterd. O, en het was zo’n mooie preek. Maar je vader is geen dominee, maar een ketellapper. En dan mag je niet preken. Alleen dominees mogen preken, van de koning.” Mary zegt: “Maar dat snap ik niet. Waarom

mag vader niet preken? Hij vertelt toch gewoon wat in de Bijbel staat?” “Jawel, maar in dit land mogen alleen dominees preken en dan mogen zo ook nog alleen die dingen zeggen, die de koning goed vindt. En jouw vader gehoorzaamt de Heere en niet de koning. En daarom zit hij nu al zoveel jaren in de gevangenis. Maar vertel eens Mary, hoe gaat het met jullie nu je vader niet voor jullie kan zorgen? Hebben jullie wel genoeg eten elke dag?” En Mary antwoordt: “We hebben elke dag eten, maar het is wel heel erg weinig. En onze kleren zijn oud en soms kapot. En er is geen geld voor nieuwe kleren.” “Hoe kan je moeder dan eten kopen?” vraagt mevrouw Gaunt. “Vader maakt schoenveters en die verkoop ik dan aan de mensen in de stad. Dan hebben we weer een klein beetje geld en daar kopen we dan eten voor. Vaak gaat mijn broertje mee, om de weg te wijzen, omdat ik blind ben. In ons eigen dorp weet ik alleen de weg ook wel, maar ergens anders niet. Mevrouw, wilt u mij helpen, hier in Londen, om de weg te vinden naar de koning? Ik wil aan de koning vragen of hij vader vrij wil laten. Vader heeft een brief voor de koning geschreven, met een verzoek om vrijlating. Wilt u mij bij de koning brengen, zodat ik dat verzoekschrift aan hem kan geven? Wilt u dat voor mij doen?” Mevrouw Gaunt antwoordt: “Ja, meisje, dat zal ik doen. Maar dan zal ik eerst goed navragen welke dag de beste dag is, om te gaan. Soms heeft de koning het druk. We moeten een moment kiezen waarop hij tijd genoeg voor ons heeft. En dan zal ik je meenemen naar het paleis van de koning.”

Heel stilletjes en zenuwachtig lopen Mary en mevrouw Gaunt door de tuin van het paleis. De koning is thuis en het is mooi weer. Er is een feest in het paleis. Misschien komt hij straks wel wandelen in de tuin, dan kunnen ze hem op dat moment een vraag stellen. Midden in de prachtige tuin is een vijver, met daaromheen verschillende paadjes, waarop belangrijke mensen wandelen. Opeens ziet mevrouw Gaunt de koning lopen. “Daar is hij! Ik herken hem. Laten we hier wachten, want hij komt deze kant op.” Met snel kloppend hart van spanning blijft Mary staan. Nu gaat het gebeuren. “Is de koning alleen?” vraagt ze.

“Nee, er is een vrouw bij hem, maar het is niet zijn eigen vrouw”, antwoordt mevrouw Gaunt. Koning Karel II komt steeds dichterbij en ze horen hem grapjes maken met die vrouw naast hem. Het lijkt wel alsof hij in een goede bui is. Nu moeten ze het vragen. Plotseling doet mevrouw Gaunt een stap naar voren. “Majesteit”, vraagt ze zachtjes, “Dit arme, blinde meisje wil u een dringend verzoek doen voor haar vader, sire. Wilt u even luisteren?” Mary drukt zich zenuwachtig tegen mevrouw Gaunt aan. Koning Karel II luistert helemaal niet zo goed. Hij hoort niet dat mevrouw Gaunt zegt dat ze blind is. Hij hoort alleen iets over een meisje en haar vader. “Wat is er met je vader aan de hand?” klinkt het onverschillig. Mary haalt het verzoekschrift van haar vader tevoorschijn en geeft het aan de koning. Zachtjes en verlegen zegt ze: “Mijn vader zit onschuldig in de gevangenis. Wilt u hem weer vrijlaten?” De koning bekijkt het verzoekschrift dat John Bunyan geschreven heeft. “Is John Bunyan jouw vader?” “Ja, sire. Ze hebben hem in de gevangenis gezet, omdat hij uit de Bijbel preekt en nu zit hij er al vijf jaar. Wilt u hem vrijlaten?” De koning antwoordt: “En wat predikt hij dan?” Mary zegt: “Hij preekt niet anders dan het Evangelie, sire.” De vrouw aan de arm van de koning fluistert: “Verspil toch geen tijd aan dat arme boerenkind, ga gezellig met mij mee.” Maar de koning luistert niet naar haar en zegt tegen Mary: “Kijk me eens aan. Waarom houd je je ogen zo naar de grond?” “Ik ben blind, sire” antwoordt Mary verlegen. “Blind?” zegt de koning verbaasd. Dan geeft hij het verzoekschrift aan mevrouw Gaunt terug en loopt, zonder nog iets te zeggen, weer verder. Hij luistert niet meer! Hij vindt die vrouw naast hem veel belangrijker. De tranen springen Mary in de ogen. Mislukt. De koning doet niets voor haar. De koning wil niets doen voor haar vader. Het is helemaal mislukt.

Mary en de aardige mevrouw Gaunt zitten weer aan tafel in het huisje. Hun gezichten staan verdrietig. Wat moeten ze nu doen? Mary wil nog niet naar huis teruggaan. Ze wil het nog een keer proberen. Misschien wil de koning dan wel luisteren. Misschien als die andere mevrouw niet

bij hem is, dat hij dan wel tijd voor Mary heeft. Nu wilde hij alleen maar naar die vrouw luisteren, die haar een boerenmeid noemde. Ze spreken af dat ze een paar dagen zullen wachten en dan nog een poging zullen wagen. Samen bidden ze om de hulp van de Heere.

Het is enkele dagen later.

Mary zit verdrietig in het huis van mevrouw Gaunt. Ze is alleen. Waar is mevrouw Gaunt? Die is aan het helpen bij zieke mensen. In een wijk van de stad is een heel ernstige ziekte gekomen, de pest. Heel veel mensen zijn al ziek geworden en gestorven. De pest is heel besmettelijk. Als je dichtbij iemand komt die ziek is, kan je zelf ook ziek worden. En dan word je heel erg ziek. Veel mensen sterven binnen een paar dagen. Niemand wil daarom naar die woonwijk toegaan. Veel zieke mensen liggen alleen in hun huis. Niemand kijkt naar hen om. Maar mevrouw Gaunt durft wel naar die zieke mensen toe te gaan. Ze zoekt de ernstige zieken op en verzorgt hen. Vaak bidt ze met hen. Ja, mevrouw Gaunt is wel voorzichtig, maar niet bang. Zonder angst helpt ze de zieken. Ze doet wat de Heere van haar vraagt. Elke dag gaat ze naar de zieken toe. Ze brengt hen een beetje soep en ze vertelt over de Heere, Die je beter kan maken, maar Die je ook kan genezen van de zonde en de dood. Hij is de Zaligmaker, Die naar de aarde kwam om ellendigen te redden. Hij genas de zieken en kwam om te redden van de dood. Mevrouw Gaunt verzorgt de zieken, brengt hen iets te eten en wijst op de hemelse Heelmeester. En dan gaat ze weer naar huis. Zo doet ze elke dag en daarom zit Mary vaak alleen in huis.

Mary wil graag nog één keer naar de koning toegaan. Maar mevrouw Gaunt heeft zo weinig tijd, daar durft ze het niet meer aan te vragen. Mary begrijpt wel dat mevrouw nu belangrijker dingen te doen heeft. Maar wat moet zij nu doen? Hoe komt ze bij de koning? Ze weet de weg niet. Wie kan haar helpen? Dan bedenkt ze een plan. Ze zal het vragen aan Margaret het buurmeisje, dat hiernaast woont en met wie ze weleens praat. Margaret kent de weg in Londen goed. Zij kan haar vast wel helpen om de koning te vinden. Ja, dat zal ze doen. Snel staat

Mary op en gaat Margaret opzoeken. Ze vindt haar al snel. “Margaret, wil jij mij de weg wijzen naar het paleis van de koning? Ik heb een brief van mijn vader voor hem en die wil ik aan hem geven. Ik wil hem vragen om mijn vader vrij te laten. Wil jij met me meegaan?” Margaret denkt even na en zegt dan: “Ja, dat wil ik wel. Ik weet de weg wel. We moeten om de wijk heengaan waar de pest heerst. Maar dat lukt wel. Kom maar mee.”

Samen lopen Mary en Margaret door de grote stad Londen. Ze kiezen een route waar geen pest heerst. Het is stil op straat. Opeens roept een oude man: “Hé, waar gaan jullie naartoe? Ga daar niet heen, want daar is de pest!” Bang staan de meisjes stil. Kunnen ze niet verder rechtdoor? Maar wat dan? Angstig kijken ze om zich heen. Margaret schrikt. Ze ziet een deur met een kruis erop getekend. In dat huis is de pest! Die erge ziekte is dus ook al in deze straat. “Kom”, zegt Margaret en ze trekt Mary aan haar hand mee. “Laten we maken dat we hier weggkomen.” Ze hollen een zijstraat in. Daar komt een kar aan rijden. Een man op de wagen roept: “Breng uw doden naar buiten!” O, verschrikkelijk. Hier in deze wijk zijn al mensen gestorven aan de pest en deze kar haalt de doden op. Wegwezen! Zij willen niet ziek worden. Maar waar moeten ze heen? Margaret ziet nog meer deuren met een kruis erop. Wegwezen! Gauw weer een andere straat in en nog een. Zo snel ze kunnen vluchten ze de wijk uit, naar een andere wijk, waar geen dodenkarren zijn en geen kruizen op de deuren. Gelukkig. Hier is het beter. Hijgend staan ze stil.

“Waar zijn we nu?” vraagt Mary. Margaret kijkt om zich heen. “Ik weet het niet”, antwoordt ze. “Laten we maar naar rechts gaan, misschien weet ik dan weer waar we zijn”. Ze komen op een pleintje. Weer staan ze stil. “We zijn verdwaald”, zegt Margaret. “Ik ken het hier niet en ik weet niet waar we naartoe moeten gaan. Wacht, ik zal het ergens gaan vragen. Blijf jij hier staan, ik kom zo terug.” Mary blijft staan, ze wacht. Maar het duurt zo lang. Waar blijft Margaret toch? Na een kwartier gaat Mary op een stoepje zitten en ze wacht. Maar Margaret komt niet

meer terug. Nog een half uur blijft Mary zitten, maar dan hoort ze in de verte het geluid van de dodenkarren en de man die roept: “Breng uw doden naar buiten.” Komen die karren nu ook hierheen? Is ze hier ook niet veilig? Wegwezen hier. Daar gaat Mary, ze voelt met haar hand de muren van de huizen en zo loopt ze de straat uit, bij het geluid van de karren vandaan. Soms struikelt ze over een losse steen. Eén keer valt ze op de straat. Huilend vervolgt ze haar weg. Hoe moet ze nu ooit weer het huis van mevrouw Gaunt terugvinden? “Ik moet sterven en niemand, niemand, weet waar ik ben. O Heere help me.”

Plotseling vraagt een man: “Waarom huil je?” Mary antwoordt: “Ik weet de weg niet naar Drury.” De man verstaat haar niet goed en denkt dat ze Jewry zegt. Hij brengt haar een eindje weg naar Jewry. Maar daar hoort Mary weer het geluid van de dodenkarren. Huilend blijft ze staan. Daar wil ze niet naar toe. Deze man brengt haar naar de ziekte toe en dat wil ze niet. Ze gaat niet verder met hem mee. Maar wat nu? Een oude meneer spreekt haar aan: “Meisje, wat is er aan de hand, waarom huil je?” En Mary vertelt dat ze de weg niet weet naar het huis van mevrouw Gaunt, in de Drurylaan. De meneer is verbaasd. “Maar zie je dan niet dat je helemaal de verkeerde kant op loopt? En bovendien ga je nu de wijk in, waar de pest heerst. Zie je dat niet?” En Mary antwoordt: “Nee meneer, ik ben blind en ken de stad niet. En het meisje dat met me meegegaan is, heeft me alleen gelaten.” “Och, arm kind. Je bent helemaal aan het verkeerde eind van de stad. Hoe is je naam?” Mary zegt haar naam en dan vraagt hij: “Is John Bunyan dan je vader? Die ken ik wel. Ik heb weleens naar hem geluisterd toen hij preekte. Kom maar met mij mee naar huis. Het is nu al laat en ik weet niet waar mevrouw Gaunt woont, maar ik heb weleens van haar gehoord. Er zijn vast wel mensen in onze kerk die haar adres weten. Kom maar mee, vannacht is er een geheime kerkdienst. Daar zal ik vragen wie het adres weet van mevrouw Gaunt en dan breng ik je morgen thuis.” En zo gaat Mary mee met meneer Brown.

Die nacht wordt er een geheime kerkdienst gehouden in een huiskamer. Mary zit er stilletjes bij. Meneer Brown heeft verteld wie ze is en verschillende mensen kennen haar vader. Ze vragen hoe het met haar vader is en Mary vertelt dat hij nog steeds in de gevangenis zit en dat de koning niet gereageerd heeft op het verzoekschrift wat ze gebracht heeft. Dan gaat de kerkdienst beginnen. Mary luistert goed. En ze schrikt. De dominee vertelt hoe erg de zonde is. Ja, dat weet Mary wel, maar toch heeft ze het nog nooit zo goed gehoord als nu. Zij, Mary, heeft gezondigd tegen die lieve en goede God. Hij zal haar straffen en dat heeft ze ook eerlijk verdiend. Tranen lopen over haar wangen en ze buigt haar hoofd. Als zij nu sterven moet, wat dan? Kan ze nog behouden worden?

Na afloop van de kerkdienst vraagt iemand waarom ze zo huilt. En dan zegt ze het: "Ik heb tegen de Heere gezondigd en ik weet niet wat ik moet doen. Willen jullie voor me bidden?" Ja, dat willen de mensen wel doen. Samen bidden ze of de Verlosser, de Zaligmaker mag komen in het hart van Mary. Maar het verdriet blijft. Zal het licht ooit opgaan in haar hart?

De volgende dag brengt een mevrouw Mary bij mevrouw Gaunt en nog weer later wordt ze thuis gebracht. Zo snel Mary kan gaat ze naar de gevangenis, naar haar vader toe. Huilend vertelt ze daar het hele verhaal. De hele reis is mislukt. De koning heeft niet geluisterd en vader moet in de gevangenis blijven. Maar dat is nu niet meer het belangrijkste. Mary vertelt dat ze vooral zo verdrietig is, omdat ze tegen de Heere heeft gezondigd en dat ze niet weet hoe ze behouden moet worden. Zou de Heere wel naar haar willen luisteren? "Vader, wilt u voor me bidden?" "Ja, kind, dat zal ik doen, maar je mag zelf ook bidden. De Heere hoort graag mensen roepen om een Verlosser." Samen knielen ze op de koude stenen vloer van de gevangenis. Samen bidden vader en dochter om de komst van de Zaligmaker in het hart van Mary. En? De Heere hoort dit gebed. Hij laat de blinde Mary zien op Christus, Die gekomen is om zondaren zalig te maken. Dan mag

Mary Jezus zien. Nee, niet met haar gewone ogen, maar wel met zielsogen. Hij kwam naar de aarde voor ellendigen, voor armen, voor blinden. Hij kwam ook voor haar.

De reis is mislukt en toch niet mislukt. Door deze reis naar Londen heeft ze haar zonden leren zien en al is Mary blind, toch kan ze nu de Zaligmaker zien. Haar blinde zielsogen zijn geopend. Ze ziet haar zonde en schuld, maar ook de genade van de Heere Jezus Christus, Die kwam om blinden te schenken het liefelijk licht. Ze ziet Hem in de arme kribbe als de Zaligmaker voor armen. Ook voor haar. En ze zal Hem eens in Zijn heerlijkheid zien. Dan zal zij niet arm meer zijn en ook niet blind, maar eeuwig gelukkig.